

Північний птах

Майк Йогансен

Був грудень місяць. Над мостом через річку Лопань перелетів якийсь птах. У морозному вранішньому тумані він був білий, наче з срібла. Витягнувши вперед довгу шию, він полетів далі над Лопанню, туди, де Лопань спливається з річкою Харків.

Ніхто не придивлявся до нього: люди поспішали на роботу. Тільки двоє людей спинилися на мосту. Вони довго дивилися вслід срібному птахові. Один з цих двох людей був старий дідок у пальті з портфелем. Це був старий робітник – токар, тепер член харківської міської ради. Другий з цих двох людей був я. Коли срібний птах зник у тумані, ми глянули один на одного.

— Це норець, — сказав дід, радісно посміхаючись до мене. — Як він попав сюди? От у чім штука!

Ми ще раз весело посміхнулися один до одного і розійшлися. Ми боялися, що будемо стояти півдня і все будемо балакати про норця. А нам треба було поспішати на роботу. Довелося мені самому, без дружнього діда, подумати, як залетів до річки Лопань великий срібний норець. На маленьких річках Харків і Лопань, серед великого міста, уже півстоліття не появляються навіть дикі качки. А тут прилетів великий чубатий норець з червоними очима, з чорно-сірою спинкою і з білим черевом. Він же народився десь на півночі, на якомусь лісовому озері, серед берез та ялин. Як же він потрапив сюди, поміж великі дома і величезні заводи?

Мабуть, він вивівся десь на півночі Курщини, може, й на озері Фітеж — є таке озеро в лісі, глибоке й закрите від людського ока. Там він з іншими норцями ринав на дно озера і виловлював слимачків та карасиків. Потім настала пора летіти йому на південь.

Коли замерзне вода, то качки ще якось можуть жити. Вони літають на поля і підбирають зерно. Та норець зерна не їсть. Коли вода замерзла, йому зостається тільки одне — летіти на південь, де ще є жива вода.

І летить він тільки над річками, бо тільки у воді є йому пожива. От він долетів до Дінця і спускався вниз за водою. Коли у верхів'ях Дінця вода замерзла, він спустився нижче. Так він добрався до Шебелинки.

Ударив мороз, і Дінець замерз коло Шебелинки. Так він замерзав об цій порі багато тисяч років, і всі норці летіли далі на південь, аж до Чорного моря.

І тепер норці підхопилися й полетіли вниз за водою. Тільки один норець, що плавав не в самому Дінці, а в вузькій протоці між Дінцем і озером, не полетів. А не полетів він тому, що йому і в цій канаві було добре. Там вода не замерзла і риби було вдосталь.

Ударив дужчий мороз і вода почала замерзати в тій протоці, де жив самотній норець. Та замерзла не вся вода — звідкілясь приходили тепліші струї, і норець полетів туди, де вода була тепліша.

Коли б норець умів думати, то він дуже здивувався б, що тепліша вода іде звверху, з півночі. Та норець не вмів думати, а просто летів туди, де не замерзала вода. І він летів

на північ.

Чим далі він летів на північ, тим більше було теплої води.

Аж ось біля села Мохнач він покинув воду Дінця. Тут Дінець увесь замерз. Але біля Мохнача до Дінця впливає річка Уди. Тут ще були незамерзлі місця. Норець полетів над Удами.

Коло Липової Рощі замерзли й Уди. Тут до Уд впадають укупі річки Харків та Лопань. У них вода була куди тепліша. Норець полетів над Лопанню і прилетів у місто Харків — вночі, коли було тихо і темно.

Тут вода була зовсім тепла, як восени. Були навіть зелені водорості, між них плавали рибки. Норець вирішив зимувати тут.

Та вранці він злякався. Трамваї гриміли по рейках. Людей було повно — більше, ніж берез над озером Фітеж. Гули величезні заводи, аж здригалася земля навколо них.

Ці самі заводи випускали в річку гарячу воду, і в річці через те не замерзало. От як вийшло, що норець знайшов теплу воду не на півдні, а на півночі.

Заводи трохи злякали його, але від них ішла незамерзла, жива вода. Отже, норець спустився трохи вниз і зостався зимувати.

От чому так весело усміхались ми із старим мисливцем. Великі заводи зробили те, що дикий північний птах полюбив наш Харків і зостався коло нас на зиму.